DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS
DE

PARTU DIFFICILI.

QUAM,

ANNUENTE DEO TER OPT. MAX.

Ex Auctoritate Magnifici Rectoris,

D. JOH. JACOBI VITRIARII,

J. U. D. ET JURIS PUBLICI AC PRIVATI
PROFESSORIS ORDINARII.

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI *Consensu, & Nobilissimæ*
FACULTATIS MEDICÆ *Decreto,*

PRO GRADU DOCTORATUS,

Summisque in MEDICINA Honoribus, & Privilegiis
ritè ac legitimè consequendis,

Eruditorum Examini submittit

ROBERTUS NESBITT, Anglo-Britannus,

Ad diem 25. Aprilis. horâ locôque solitis. 1721.

Lugduni Batavorum,
Ex Officina BOUTESTEINIANA,

AMPLISSIMO DOCTISSIMOQUE.

VIRO

D: D: RICHARDO MEAD, M. D

Collegii Medicorum Lond:

&

Regiæ Societatis Socio.

ibi, VIR AMPLISSIME, disputationem hanc inauguralem destinantem merito me deterruisset eruditionis tuæ splendor, quo in toto Orbe litterato emines, nisi tot me tibi devinxisses beneficiis, quæ in me nullo merito tibi cognitum contulisti, ut, si hanc occasionem publice declarandi, quantum

tibi debeam, cupide non arriperem, justissime vererer, ne ob ingratum meum animum bonorum omnium in me indignationem atque odium excitarem. Ausus ergo sum hoc in loco te compellare & summa cum veneratione hasce studiorum primitias offerre tibi & consecrare; quas etsi patrocinio tuo sint indignæ, tanquam tamen grati animi benignitatisque tuæ haud immemoris indicium serena fronte te accepturum confido; Tua enim ingenii suavitas, qua ita excellis, ut hominum omnium ordinum voluntates allicias, omnem de hoc dubitandi rationem excludit.

Hac occasione uti liceret, ut singularem tuam non tantum in arte medica, sed in aliis humanioribus studiis, peritiam, & animi tui dotes egregias celebrarem, nisi hæc per totum orbem jam satis essent nota, aut si ego in arte oratoria adeo essem versatus, ut ad munus hoc suscipiendum aptus essem. Nihil igitur restat, nisi ut

te

te exorem obſecremque nil magnum nihilque novum in hocce tractatu exſpectare; Nec me hoc impetraturum dubito, cum te latere non poſſit, illum tantum eſſe compoſitum, ut legibus Academicis ſatisfiat, quæ ſolummodo requirunt, ut quis ſe aliorum ſcripta legiſſe & intelligere oſtendat. Vale VIR AMPLISSIME Deumque ita te ſoſpitare, ut

Serus in cælum redeas, diuque
Lætus interſis populo.

ex animo precatur & exoptat

Dabam Lugd. Bat.

Apr. 23. 1721.

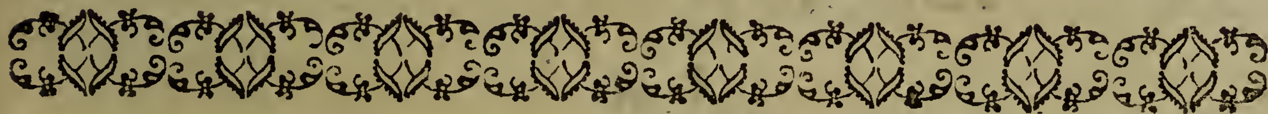
Tibi omnibus officiis

devinctiſſimus,

ROBERTUS NESBITT.

DISPUTATIO MEDICA INAUGURALIS DE PARTU DIFFICILI.

Caput Primum.

§. 1.

E partu difficili, qui a Græcis dicitur Δυςοκία, quantum per autores nec non propriam experientiam edocti sumus, breviter differere proponimus.

§. 2.

Sed quoniam ut Sylvius in L. 3. cap. 7. dicit, *de partu læso nemo recte judicabit, nemo bene docebit, qui partum naturalem prius exacte non consideraverit*; pauca præmittere constituimus de tempore, quo partus humanus fieri possit, unde pendeat, & qua ratione peragatur.

§. 3.

§. 3.

Quod ad tempus igitur imprimis cognitu summe necessaria hic oritur quæstio, quo nimirum mense fœtus in lucem legitime prodire queat aut debeat; quod exacte definire certisve terminis circumscribere arduum videtur. Nam licet ordinarium tempus pariendi natura ut plurimum destinaverit, interdum tamen magna suboritur differentia, adeo ut quasdam aliquot menses citius, nonnullas tardius vivos ac vitales infantes edidisse ex autoritate Veterum, nec non quotidiana experientia certum sit; ut Aristoteles in l. 7. Hist. Anim. loquens de partu humano dicit, Τῶν ζώων πολλοὺς ἔχειν χρόνους τῆς γενέσεως, τοῖς δὲ ἄλλοις ἕνα τὸν χρόνον τῆς τελειώσεως γίγνεσθαι. Et Plinius etiam in l. 7. Hist. Natur. inquit, *Cæteris animantibus statum & pariendi & partus gerendi tempus est; homo toto anno & incerto gignitur spatio.*

§. 4.

Veteribus multis est opinio, eaque jam pro vera recepta, postquam impregnata sit mulier, hominem gigni, raro septimo, nunquam octavo, sæpissime nono mense eumque esse hominem gignendi naturalem finem. Veruntamen non desunt exempla illorum, qui tum citius tum serius legitime nati sunt, & ætatem multorum annorum feliciter attigerunt, ut Avicenna l. 9. de nat. Anim. Spigelio de inc. temp. partus, & quam plurimis aliis refertur. Et quamvis Hippocrates aliter scripserit, attamen si causa, unde partus pendeat, modo consideretur, de qua infra, satis verisimile videtur, in initio sexti mensis partum vitalem fieri posse, quum mater adeo robusta & sana post conceptionem exstiterit, ut laudabile fœtui alimentum, idque quantitate sufficiente per quinque integros menses suppeditaverit.

§. 5.

Ratio vero nulla excogitari potest, cur error iste de o-

ctimestri partu, apud autores tamdiu invaluit, ut nulla ratione experientiave suffulti præjudicium a venerando Hippocrate receptum sustineant; figmentis solummodo ac si ratiociniis instructi essent, asserere solent, mense septimo fœtum frustra tentando, ut egrediatur, tam fatigatum & elumbem evasisse, ut octavo mense exclusum fato cedere necesse sit. Nam non tantum experientia indubitata constat plures octimestres partus vitales sæpe occurrere, ut Aristoteles *in l. 7. Hist. Anim.* Sylvius *de partu læso.* Morriceau *inter observationes* ejus & alii testantur; sed ratio ample docet & evincit fœtum octimestrem eodem modo ac nonimestrem potiorique jure quam septimestrem in lucem prodire, cum altero mense provectior & ergo robustior sit septimestri. Experientia enim hodierna mense septimo fœtum exitum naturaliter sine successu petere non demonstrat. Doctissimum vero tractatum de partu octimestri scripsit Celeberrimus C. Drelincurtius, quem vide.

§. VI.

Nullis fere negatum esse videtur fœtum in utero morari posse decem menses completos, ut dicit Plautus in Comœdia Cistelaria *Act. 1. sc. 3. l. 15. & 16.*

Illa quam compresserat
Decumo post mense exacto hic peperit filium.

Nec non Virgilius in Ecloga 4. l. 61. idem fere cecinit

Matri longa decem tulerunt fastidia menses.

An vero in undecimum mensem & ultra partus protrahi possit, non inter Medicos modo, verum inter jurisconsultos magnopere controvertitur. Hadrianus imperator talem partum legitime edi posse decrevit. Contrarium autem pronunciavit Justinianus. Attamen Observationes testantur, nonnullas non tantum undecimo & duodecimo mense peperisse, ut ab A Gellio in *l. 3. c. 16.* scriptum est, *feminam bonis atque honestis moribus non ambigua pudicitia in undecimo mense post mariti mortem peperisse*, & Homero repræsentante Neptunum

B lo-

loquentem puellæ a ſe compreſſæ in *Od.* λ. l. 247.

> Χαῖρε γύναι φιλότητι περιπλομένου δ' ἐνιαυτοῦ
> Τέξεις ἀγλαὰ τέκν', ἐπεὶ οὐκ ἀποφώλιοι εὐναὶ
> Ἀθανάτων.

Sed etiam tertio decimo refert Plinius in l. 7. Hiſt. Nat. imo Harveus de gener. cap. de partu & Sennertus de partu commemorant aliquas ſedecim menſes fœtum vivum geſſiſſe.

§. 7.

Fatendum eſt hujuſmodi exempla ex raro contingentibus eſſe, & ſubdolas fraudisque plenas mulieres ſæpiſſime reperiri, quæ lucro inhiantes, aut pœnarum aut infamiæ metu ſeſe gravidas fingunt; veruntamen talia fieri poſſe omnino concedendum eſt.

§. 8.

Tempus enim legitimum pariendi a maturitate fœtus, non a planetis, ut Aſtrologi olim finxerunt, pendet, quæ citius vel ſerius producitur ſecundum quantitatem & qualitatem menſtrui ſanguinis, qui natura deſtinatus eſt ad Embryonem nutriendum, ut Galenus de menſtruis obſervat ἐπιχυθέντα διὰ τὴν σύλληψιν τῷ ἐμβρύῳ τὴν τροφὴν παρέχει. Hujus ſanguinis fluxus à matre ad fœtum aperturis iſtis vaſculorum in fundo uteri, quibus ſanguis menſtruus fluere ſolet, & quæ clare fœminis tempore fluxus menſtrui mortuis apparent, vaſculis placentæ concretis peragitur.

§. 9.

Quia credibile eſt vaſcula prædicta in fundo uteri tempore graviditatis vaſculis placentæ concreta eſſe, cum membrana dicta *Chorion*, quæ totam placentam involvit, adeo compacta videtur, ut perforationem, quæ introgreſſu horum vaſculorum fieri dicitur, non aſſequatur oculus; Non tantum placentæ ſtructura, de qua vide Euſtachii Tab. 14. & Kerchringii Obſerv. 98. ſed fluxus ſanguinis, qui ſemper avulſione placentæ ab utero producitur, ſatis demonſtrant introitu vaſculorum membranam prædictam perforari. Nupe-

rime in hanc rem accuratius inquirendi mihi fuit occaſio. Muliere enim parturâ ſubitanea morte correpta & operatione *Cæſarea* dicta ſine ſucceſſu peractâ, placentam, cum adhuc in ſtatu naturali eſſet, gradatim ab utero avulſi, quo non tantum ſanguinem ab utero fluere, ſed etiam ipſam membranam Chorion tanquam ſudorem ex placenta permeare obſervavi. Celeberrimus Cowper teſte D. Drake in Anthrop. nova l. 2. c. 7. Mercurio injecto per ramum Arteriæ uterinæ Vaccæ, a quo ramo una Cotyledon uteri ſanguinem accipiebat, implevit omnes iſtos umbilicalium venarum ramos, qui ab iſta Cotyledone exierunt.

§. 10.

Creator vero adorandus ſanguinem a matre ad fœtum per vaſcula minima impelli deſtinavit, ut impetus ejus minuatur & ut anguſtiâ vaſorum adeo conteratur & attenuetur, ut per vaſa fœtus circulare aptior reddatur.

§. 11.

Hinc patet, quibus cauſis partus anticipari vel protrahi poſſit: Quotieſcunque enim mater toto tempore geſtationis ita ſe habet, ut in Sect. 4. dixi, partus citius producitur, quam contra, ſi malo corporis habitu aut morbo aliquo acuto afflicta ſit, per quem nutrimentum tum quod ad quantitatem tum qualitatem ſit mutatum, atque inde ſegnius ad maturitatem fœtus deductus, tardius, quoque ad exitum properat. Quomodo autem exitus fœtus naturaliter peragi debet ac ſolet, pauca nunc monenda reſtant.

§. 12.

Mulier tempore maturitatis fœtus, dolores depreſſivos ſub umbilico & circa renes ſeu in regione lumbari, nonnunquam horrore, calore, & aliis ſymptomatibus ſatis notis concomitantibus, obſervat, qui magis magiſque creſcunt, & quibus parturiente ſuos conatus addente inſpiratum aërem retinendo diaphragma deprimitur & muſculorum abdominis ac lumborum contractione, ſanguis ex ſubſtantia uteri ad placentam intropellitur; tunc os

uteri resistentiâ sanguinis aliquantulum ablatâ, vi capitis infantis nec non manu obstetricis stimulatum dilatari incipit. Membranæ quibus foetus obvolvitur intumescere videntur, tandemque illas distentas foetus rumpens, paulatim naturaliter capite prono subsequentibus humeris & reliquo corpore sine magna molestia in lucem prodit; & postea vasculis minimis, quibus placenta utero annexa fuit, nimia quantitate sanguinis influentis ex substantia uteri, ruptis, & placenta expulsa, uterus continuo contrahitur, donec liberatus ab omni sanguine superfluo in statum naturalem reducatur.

Caput Secundum.

Hisce præmissis de partu naturali, ad propositum, a quo paululum digressi sumus, nunc revertamur, nimirum partum difficilem.

§. 1.

Partus difficilis est *Exclusio foetus maturi summa cum molestia vitæque aut ipsius aut matris aut utriusque periculo conjuncta.*

§. 2.

Causis tum externis tum internis producitur. Externæ vero causæ aut ex rebus necessariis aut contingentibus pendent.

§. 3.

Rebus necessariis partum impedientibus annumerantur errores sex rerum vulgo dictarum, non naturalium. Primo Aer qui inspiratione ad pulmones descendens pro varia ejus constitutione varia effecta producit. Si nimis sit frigidus & siccus, parturientes male afficit, quia totum corpus constringit, vel si nimis sit calidus spiritus dissipat, & vires matris foetusque exhaurit; inflammationem etiam febrilem facile indu-

inducere poteſt præſertim in corpore jam cacochymo.

2. Cibus & potus quantitate nimia vel qualitate mala affectiones præternaturales producere continuo valent ut dicit Horatius 2 ſer. L. 2. lin. 75.

Dulcia ſe in bilem vertent ſtomachoque tumultum
Lenta feret pituita ——

3 Somnus & vigiliæ, loquente Hippocrate in Apho: 3. ſect. 2. *utraque modum excedentia malum.*

4 Motus nimius & intempeſtivus, non modo vires parturientis exhaurit, ſed poſitionem fœtus mutare poteſt; nec non nimia quiete malum oritur ut ad Cachexiam aliamve valetudinariam diſpoſitionem tendat.

5 Excreta etiam & retenta inordinata varios morbos præſtare poſſunt, quibus matri vires & fœtui alimentum deficiant.

Denique animi pathemata, ut triſtitia, ira, timor, pudor & ſimilia, ſi vel ſubitanea vel vehementiora fuerint, maſſam enim ſanguineam valde turbant motusque vagos & inordinatos in ſpiritibus animalibus concitant, unde partus felix ſæpe impeditur.

§. 4.

Ad res contingentes referuntur ictus, caſus, vulnera & ſimilia ex improviſo occurrentia; tum etiam Adſtantes, qui parturientem adjuvare debent, præcipue Obſtetrix, ſi in officio ſuo erravit, cum omnia ad artem ſuam ſpectantia recte non intelligat, adeo ut parturientes nimis cito ſingulis doloribus licet levioribus partum conari adhortetur, unde vires maternæ ita minuuntur, ut juſto tempore pariendi inſtante, partum adjuvare minime valeant; vel ſi fœtus verſionem pravam ignorans ſtimulantibus ejuſdem excluſionem accelerare conetur.

§. 5.

Causæ internæ vel matris vel fœtus culpâ producuntur.

§. 6.

Imprimis culpa matris, si sit juvencula vel nimis annosa & primipara, & inde, ut notat Ætius, in tet. 4. s. 4. c 22, *ob imperitiam corpus apte præparare aut gerere ignoret*; & ob ætatem imbecilla, *necessario* enim dicit Galenus *ad bonum & facilem partum robur mulieris requiri.* Item si dolorum adeo sit impatiens, ut cum ingravescant in animi deliquium cadat vel convulsionibus corripiatur; qualem casum Parisiis vidi in misera puella, quæ licet omnia in principio ad facilem partum spectaverint, statim ac dolores ceperint convulsionibus fuit correpta, quarum quatuordecim paroxysmos, singulis paroxysmis accessione dolorum incipientibus, decem horarum spatio passa, animam efflavit: nec non si mater valde sit obesa, nam obesitas vaginam & uterum ita sæpe premit ut liberum fœtui transitum impediat.

§. 7.

Si etiam jamjam parturiens vitio aliquo pulmonum laboret, ita ut anhelitum ipso partûs tempore cohibere nequeat, vel si morbo aliquo acuto afficiatur, ut de febre testatur Hippocrates in Aph. 55. sect. 5. vel si præcesserit seu adsit Hæmorrhagia sive Hæmorrhoidum fluxus, Diarrhæa, Lipothymia, convulsiones aliusve gravis affectus, unde vires quam maxime exhauriuntur, & spiritus animales minuuntur, sine quibus felix expectari partus nequit.

§. 8.

Quando partes ipsæ naturales male se habent, partus impeditur: quemadmodum si in istis præcesserit aut adsit Inflammatio, Erysipelas, Abscessus, Ulcus, schirrhosus vel ædematosus tumor circa uteri orificium vel in ipsa vagina ejusve labiis vel si ullo modo coaluerint, aut tempore partûs uteri vagina membrana aliqua claudatur, quale exemplum refert Celeberrimus Rusch in Obser. 22.

§. 9.

§. 9.

Nonnunquam ossa coxendicis non satis a se invicem distant, atque os sacrum prominens ossa pubis proprius respicit, ita ut transitus fœtûs angustia pelvis difficilis reddatur.

§. 10.

Partus etiam difficultas interdum a situ obliquo uteri oritur, quem quidem diversimode inclinare posse ratio & experientia evincit. Nam cum fundus uteri imprægnati mole multum augeatur, & extra pelvis angustiam altius elevetur, totusque parte superiore liber sit ac solutus, ligamenta, quæ partem inferiorem ambiunt, laxari poterint, & uterus facile pondere suo secundum varios matris motus accidente etiam intestinorum compressione situm mutare potest.

§. 11.

Culpâ fœtûs quoque partus difficilis sæpissime nascitur; quando natura aut morbo aliquo præsente sive prægresso ita debilis sit ut partum adjuvare præ viribus exhaustis minime valeat, vel si jam mortuus existat.

§. 12.

Cum etiam corpus vel tantum caput aliquo modo grandius sit ut vias nimis angustas transire nequeat; vel plures fœtus in utero inter se intricati existentes, & simul exitum quærentes, ea ratione sibi invicem egressum impediant, qualia exempla refert Schenkius Observ. l. 3. vel si monstrosus sit fœtus, qualem observavit Tulpius l. 3. 37.

§. 13.

Item si perverse in lucem prodire conetur, ut pede uno vel manu vel natibus duplicatis, vel latere alterutro obliquo, vel si faciem aut ventrem primum exhibeat, & chorda umbilicalis prævia exeat, vel aliquo modo multum contorqueatur de quo vide Peu des accouch & Rusch. observ. 11.

§. 14.

Denique partus aliquantulum membranis fœtum obvolventibus impeditur, si sint vel tenuiores ut nimis cito disrum-

pan-

pantur, unde aquis effusis fœtus moriatur, nisi citius postea excludatur; vel crassiores adeo ut a fœtu disrumpi nequeant.

Caput Tertium.

§. 1.

Diagnosis ad partum difficilem pertinens vel respicit subjectum huic morbo magis aut minus idoneum, vel ipsum morbum præsentem, vel causas, quibus producitur.

§. 2.

Subjecta ad hunc morbum magis disposita sunt imprimis mulieres, quæ difficulter parere solent: ipsis enim partum difficilem futurum cognosci potest, si causæ, qnibus antea producta fuerit pariendi difficultas, modo considerentur. Mulieres etiam, quæ naturâ sunt debiles aut morbo aliquo labefactatæ cum molestia parturiunt.

§. 3.

Signa morbi præsentis patent a tempore, quod pariendo consumitur, veluti si per duo, tres, quatuor vel dies vel plures mater in partu teneatur; cum revera partus naturalis intra spatium viginti & quatuor horarum perfici debeat: A doloribus etiam partum concomitantibus sive languidiores sint & longos post paroxysmos revertantur, sive, quamvis nonnunquam multiplicentur & graviores fiant, magis tamen versus lumbos, quam pudenda terminentur; unde non raro obstetrices præsertim juniores decipiuntur.

§. 4.

Causarum autem signa ex ipsarum parturientium relatu & ipsa autopsia majori ex parte dignoscuntur. Sed quæ in §. 6.

cap.

cap. 2. referuntur, ex constitutione matris deprehenduntur. Morbi uteri propriis indiciis noti sunt.

§. 5.

Situs vero uteri obliquatus exploratione & tactu obstetricis inveniri debet. Nam quemadmodum uteri recte siti orificium profundius in pelvim protensum digitis undequaque tangitur, ita prave siti os præ obliquitate vel omnino tangi nequit, cum margini pelvis applicetur, vel tantum quod ad semicirculum inferiorem, nequaquam quod ad integram rotunditatem tactu se præbet percipiendum. Situs etiam fœtus naturalis aut pravus eodem modo percipi potest. Debilitas vero fœtus ex debili tardoque motu patet.

§. 6.

Fœtum autem mortuum esse cognoscitur, si motus illius diu cessaverit: vel si mater ex uno in alterum latus se convertens pondus percipiat instar lapidis ex una parte in oppositam devolventis; vel si labia & facies matris nulla alia causa patente, pallorem contrahant, rigorque & frigus corripiant extima corporis confinia; vel si animi deliquia, sudores frigidi, mammæ detumescentes matri adsint, vel anhelitus fœtidus, aqua & sanies ex utero emanent, vel denique si post secundinæ exclusionem aut aquarum fluxum, diu intus maneat fœtus; etenim impossibile fere est istis exclusis fœtum multis horis superstitem fore. Notandum tamen est, quod pro certo non est concludendum fœtum mortuum esse, si unum ex hisce signis occurrat, sed cum plura sese manifestent.

§. 7.

Fœtum nimis magnum esse vel plures in utero contineri ex magnitudine ventris præsupponitur; nullo certo signo dignoscitur.

Caput Quartum.

§. 1.

NUnc de prognosi ad tractandum, qua futura ex præsentibus prænoscantur, nos accingamus; cujus peritia nihil magis certe honorem atque Medici fidem spectare videtur. Si enim hac ratione morborum durationem, omnemque eventum Medicus prædicere poterit, sive boni sive mali sit præsagium, laus illi comparatur & semper vitatur calumnia.

§. 2.

Si partus difficultas, tempore adstante, viribus matris vel ætate vel morbo aliquo graviori exhaustis oriatur, tum partu per aliquot dies durante fœtus, ut notat Avicenna, sæpe moritur & vita matris magnopere periclitatur.

§. 3.

Symptomata graviora ut respiratio difficilis, extremorum summum frigus, deliria, morbi soporiferi vel convulsiones, haud fallaces mortis appropinquantis sunt prodromi.

§. 4.

Si in vagina aut circa orificium uteri inflammatio, tumor, scirrhus aut similia, tempore partus jam præsente inveniantur, mater in periculo summo versatur; si vero in utero Erysipelas fiat, secundum Hippocratem in Aphoris: 43. Sect. 5. mors cito sequetur.

§. 5.

Cum vagina sit nimis angusta, vel pelvis naturaliter parva, vel fœtus solito major, una nonnunquam continua rima seu scissura ab vulva ad anum, ut notat Albertus magnus de secretis mulierum, fit, quod valde periculosum est & mulierem,

rem, si evadat, in posterum sterilem reddit.

§. 6.

Si fœtus prava versione exitum petat, periculum tum fœtui imminere notat Hippocrates in Lib. de natura pueri.

§. 7.

Funiculi umbilicalis procidentia fœtui mortem sæpe infert, nec non ejusdem contorsiones, ut observavit Celeberrimus Rusch in Obser. 11.

§. 8.

Fœtus cum mortuus sit & non mature exclusus, febres, Lipothymias, convulsiones & alia dira effecta, tandemque mortem producit.

§. 9.

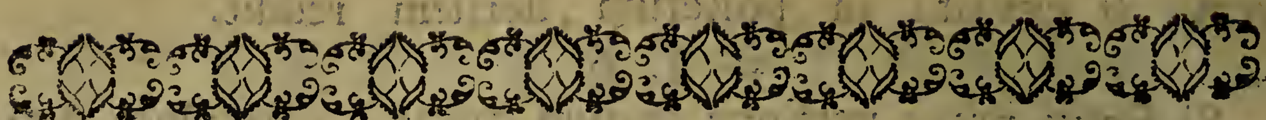
Si purgationes mulieri in utero gerenti prodeant, fœtum sanum esse impossibile affirmat Hippocrates in Aphor. 60. Sect. 5.

§. 10.

Si parturientes præsertim debiliores conatibus nimis validis partum perficere petant, timendum est, ne peritonæum prope umbilicum vel inguina dilatent, quo distento hernia facile exoriri potest; vascula etiam sanguinea secundum Mercurialem de morbis Mulieb. l. 2. c. 3. nonnunquam eodem modo franguntur, unde in sanguinis sputum, tussim & Phthisin incurrunt.

§. 11.

Denique si ægre parturienti sternutatio superveniat, bonum indicare inquit Hippocrates in Aphor. 35. Sect. 5. quoniam conatum validum licet brevem efficit; subito enim diaphragma ad inferiora propellitur & musculorum abdominis constrictio magnopere ad fœtus exclusionem tendit.

Caput Quintum.

§. 1.

JAm ad metam Medicinæ ultimam scilicet curationem pervenimus, quæ pro variis causis morbi jam institui debet, ut eam in hoc morbo, quæ non tantum a medici consilio, sed etiam operatione manuali obstetricis sæpe pendet, distincte tractando limites hujusmodi dissertationis longe transgrederer, quantum tamen cum destinata nostra brevitate constabit, paucis percurrere proposuimus.

§. 2.

Imprimis itaque Medicus sollicite attendere debet ad regimen rerum non naturalium, quoniam error in illis ad magnas in corpore mutationes producendas continuo aptus est. Qualitates ergo Aëris excessu peccantes temperandæ sunt; si frigidus sit, ope ignis facile mutatur; si nimis calidus, emendari potest effusione per pavimentum aquæ cum sale aut aceto mixtæ, vel exspiratu halituum aquasorum ex plantis frigidis aquæ immissis, ut sunt salix, populus, Rosa, sambucus & similia; Cura etiam adhibenda est, ut alimenta talia sint, quæ facile coquuntur & corpus bene nutriunt, & si ita se habeant nil refert qualiacunque sint, ut cecinit Philosophus & Poëta.

Nec multum refert, quo victu corpus alatur,
Dummodo quod capias concoctum didere possis
Artubus, & stomachi humectum servare tenorem.

Quies item & motus corporis irregulares & immodici minuendi sunt, eorumque mediocritas servanda.

Vi-

igiliæ nimiæ curantur diluentibus, blandis lenientibus, anodynis & opiatis. Excretæ inordinatæ adstringentibus cohibentur. Retenta vero intra corpus excrementa laxantibus & stimulantibus sed mitioribus expelli debent. Affectus denique animi, contrariis affectibus, varietate objectorum, anodynis & opiatis sedantur.

§. 3.

Deinde causæ omnes aliæ partum retardantes auferendæ sunt, si fieri possit; obesitas enim nimia, mala vaginæ conformatio, magnitudo, aut multitudo fœtus, aut idem mortuus auferri non possunt.

§. 4.

Quoties vero parturientes valde sunt debiles ratione vitalium viriumve animalium, ideoque ad pariendum impotentes, sive ipsarum vires morbo aliquo prægresso fuerint exhaustæ, sive morbo præsente sint oppressæ, toties opera est danda, ut causa oppressionis removeatur & vires exhaustæ reficiantur.

§. 5.

Si igitur vires parturientis oppressæ sint vomitu, diarrhæa, dolore colico, febre, aliove gravi morbo, remedia blandiora, & quidem talia, quæ fœtui nocere non possunt pro ratione affectionis usurpanda sunt: & deinde exhaustæ vires ope aromaticorum spirituosorum & Cardiacorum refici possunt. Cavendum tamen est sedulo a medicamentis vehementioribus & præcipue talibus, quæ magnam subitamque mutationem in corpore afferunt quia plerumque gravidis & parturientibus valde noxia sunt: Aromatica ergo & spirituosa temperanda sunt addendo ipsis aquea & subacida: ab his enim diluuntur & vires eorum minuuntur.

§. 6.

Convulsiones autem vel deliria si tempore partus adstante eveniant, statim ac fieri potest, fœtus manu obstetricis in uterum immissa extrahendus est, ut optime admonet Morriceau, unde sæpe mater & fœtus a summo mortis periculo liberantur. Vide Morriceau observat.

§. 7.

Cum partus rigiditate fibrarum orificii uteri seu vaginæ retardatur, partes foveri debent balneo aut vapore ex decoctis herbis emollientibus assurgente, quales sunt Rad. Alth. Lil. Fol. Malvæ, Viol. Sem. Fænugræc. Lini. Flor. Chamom. laxari etiam possunt oleo Lilior. Amygd. dulc. Sem. Lini & similibus, quibus obstetrix partes frequenter inungat.

§. 8.

Si autem coalitione vel membrana aliqua transitus fœtus impediatur, lanceola sic dissecetur, ut naturale foramen maneat, & pessario immisso, si requiratur, cicatrice obducatur.

§. 9.

Cum uteri fundus situ naturali non gaudeat, sed versus anteriora nimis propendeat, atque ea ratione, os ejus altius elevatum, ossi sacro ductu obliquo incumbit, tum obstetrice conandum est os uteri ductu directo vaginæ dirigere: quod ut fiat, femina in situ supino locata, & ore uteri jam satis aperto, in id alterius manus digiti, altera manu exterius ventri applicata, insinuentur, & gradatim os uteri antrorsum trahatur, simulque manus exterior leviter premat, donec uterus in situm naturalem satis mutetur. Sin contrario situ uterus obliquatus spinæ dorsi incumbat, & os ejus pubis ossibus obvertatur, eodem modo ac in precedente casu parturiente locata, manu obstetricis in utero immissa, os ejus versus intestinum rectum ducatur, altera vero manu exterius parum supra ossa pubis opposita, caput infantis retrorsum sensim deprimatur.

Pari fere modo res aggredienda est, si lateraliter uterus obliquatus orificio coxendicis innitatur.

§. 10.

Hactenus propter culpam matris partus deficientis curationem proposuimus, sequitur, ut similiter, quo modo fœtus culpa partus deficiens curari debeat, breviter explicemus.

§. 11.

§. 11.

Si igitur fœtus nimis ſit debilis, Aromaticis & ſpirituoſis matri per intervalla illum roborare conandum eſt.

§. 12.

Cum autem ſitus infantis partum retardet, in talem redigendus eſt, quo vel per caput vel per pedes fœtus educi poſſit. Quod efficitur poſitu matris debito & mutatione ſitus infantis manu Obſtetricis.

§. 13.

Si a geminis difficultas partus oriatur, labor obſtetrici multum augetur, quia nonnunquam manibus vel pedibus adeo arcte fœtus ſe invicem amplectuntur, ut difficillime extricentur. Imprimis igitur omni ſtudio intricata membra expedire tentandum eſt, deinde eo facto procedendum erit eodem modo ac ſi unicus infans foret excludendus.

§. 14.

Simul ac fœtus mortuus cognoſcitur, ſine mora, metu gangrænæ, ſyncopes, mortisque maternæ, pedibus vel inſtrumento extrahendus eſt; rariſſime enim per vires maternas fœtus poſt mortem expellitur, quamvis potentiſſima medicamenta expellentia matri exhibeantur.

§. 15.

Cum matre jamjam mortua fœtus adhuc vivere credatur, operatio Cæſarea ſtatim eſt inſtituenda quam non ſine ſucceſſu peractam vidi. An vero ante matris mortem fieri debet hæc operatio, magnopere controvertitur; & quamvis nonnulli autores illam nonnunquam poſſe ſuccedere perſuadere conentur, attamen tanti periculi & terroris plena eſt, ut nunquam ulli medico, qui famæ ſuæ conſulere voluerit, tentanda ſit.

FINIS.